

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าและนำเสนอ โดยแยกเป็นเรื่อง ๆ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านความสามารถทางการเรียน

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านคุณภาพการสอนของครู

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านการส่งเสริมของครอบครัว

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านกิจนิสัยในการเรียนของนักเรียน

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านเจตคติของนักเรียน ฯ

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

องค์ประกอบด้านความสามารถทางการเรียน

ความสามารถทางการเรียนเป็นองค์ประกอบอีกด้านหนึ่งเกี่ยวกับตัวนักเรียน ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนที่มีความรู้ความสามารถทางการเรียนอยู่ในระดับสูงมักเป็นนักเรียนที่มีความขยัน ตั้งใจเรียน มีเจตคติและกิจนิสัยในการเรียนที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีด้วย

อาลี พันธมณี (2534 : 90) กล่าวว่า บุคคลใดก็ตามที่มีความสามารถทางการเรียนสูง จะสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากกว่าบุคคลที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ แม้แต่งงานใด ๆ ก็ตาม ซึ่งเป็นงานที่ยุ่งยากซับซ้อน ผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูง มักจะเรียนรู้สิ่งนั้น ๆ ได้สะดวกและรวดเร็วกว่าผู้ที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับ เดโช สวานานนท์ (2522 : 104) ที่กล่าวว่า ผู้ที่มีความสามารถทางการเรียนสูง ย่อมได้เปรียบในการเรียนรู้ จะสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนได้เร็ว เรียนรู้ได้ดี นับเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียน

ประสิทธิ์ บุญมา (2527 : 101) ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีความรู้ความสามารถทางการเรียนโดยมีผลการเรียนที่ผ่านมาสูง จะมีความชอบ พอใจ และตั้งใจเรียนมากกว่านักเรียนที่มีความรู้ความสามารถทางการเรียนต่ำ

บลูม (Bloom, 1976 : 39) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนในชั้นต้นกับผลการเรียนในปีถัดไปพบว่า ค่าสหสัมพันธ์โดยประมาณระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเกรด 2 กับเกรด 12 เท่ากับ .80 ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเกรด 6 กับเกรด 12 เท่ากับ .78 และระหว่างผลสัมฤทธิ์ในเกรด 10 กับเกรด 12 เท่ากับ .90 ระหว่างผลสัมฤทธิ์หลังจากเกรด 3 ขึ้นไปกับเกรด 12 เท่ากับ .70 หรือมากกว่า

โฮวเลท (Howlett, 1987 : 617-A) ศึกษาพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในเกรด 6 สามารถอธิบายได้ประมาณครึ่งหนึ่งของความแปรปรวนของระดับคะแนนในระดับมัธยมศึกษา

เรโซกิ (Razoki, 1987 : 1372-A) ศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเดิมเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดในสมการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเดิมสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ประมาณร้อยละ 46

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในปีที่ผ่านมา น่าจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน

องค์ประกอบด้านคุณภาพการสอนของครู

ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดระบบการเรียนการสอน ครูที่มีคุณภาพในการสอนจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ดังนั้นพฤติกรรมการสอนของครูจึงเป็นตัวกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้เป็นอย่างดี ดังที่ ภิญโญ สาร (2522 : 3-6) กล่าวไว้ว่า "ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และครูเป็นผู้ที่ทำให้แผนการศึกษาแห่งชาติดำเนินไปตามวัตถุประสงค์อย่างได้ผล" ซึ่งสอดคล้องกับ แฟลนเดอร์ส (Flanders, 1970 : 3) และ มิลแมน (Millman, 1981 : 174) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการสอนในห้องเรียนเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ถ้าครูเอาใจใส่และควบคุมพฤติกรรมการสอนของตนให้เป็นไปในทิศทางที่กำหนดไว้แล้ว ย่อมจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ได้ และแม้จะมีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แต่พฤติกรรมการสอนของครูก็นับเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญมากที่สุด

แครอล (Carroll, 1963 อ้างถึงใน Bloom, 1976 : 111) ได้ให้ความหมายของคุณภาพการสอนว่า หมายถึงการจัดลำดับของส่วนประกอบของเนื้อหา การอธิบายและการเสนอทฤษฎีให้เหมาะสมที่สุดสำหรับผู้เรียน

กู๊ด (Good, 1973 : 589) กล่าวถึง คุณภาพการสอนว่า หมายถึงการใช้แผนการสอน หรือวิธีสอน ซึ่งทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ

บลูม (Bloom, 1976 : 127) กล่าวถึง คุณภาพการสอนว่า คุณภาพการสอนเป็นเรื่องของการให้ตัวชี้แนะแก่นักเรียน ซึ่งเป็นการให้ผู้เรียนทราบว่าจะเรียนคืออะไร ผู้เรียนควรทำอย่างไรบ้าง การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในกิจกรรมการเรียน มีการเสริมแรงทั้งทางบวกและทางลบ เช่น การยกย่อง ชมเชย คำหยาบ การให้รางวัล การลงโทษ รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ในการให้ข้อมูลย้อนกลับ และการแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียน

อวัชชัย ชัยจิราฉายากุล (2518 : 84) กล่าวถึง คุณภาพการสอนไว้ว่า คุณภาพการสอน คือการสอนที่รู้จักมุ่งหมายของการสอน และสอนตามหลักการสอน แล้วทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน ทั้งที่เป็นวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะของการสอน

จากความหมายของคุณภาพการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า คุณภาพการสอน หมายถึง การสอนที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ เช่น การเตรียมการสอน การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน การเสริมแรง การมีปฏิสัมพันธ์ในการให้ข้อมูลย้อนกลับ และการแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียน แล้วทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และประสบผลสำเร็จในการเรียน

ทองทิพย์ วรรณพัฒน์ (2522 : 15) กล่าวถึง การสอนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1) การสอนที่ดีนั้นจะไม่มีคนหลักสูตรเป็นบรรทัดฐานแน่นอนตายตัว การสอนควรยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมในปัจจุบัน

2) การสอนที่ดีจะต้องมีการเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า

3) การสอนที่ดีจะต้องยึดเอานักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

4) การสอนที่ดีจะต้องให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง

5) การสอนที่ดีจะต้องเป็นการสอนที่ส่งเสริมความเจริญของงานให้แก่เด็กทั้งด้าน

ร่างกาย สมอง อารมณ์ และสังคม

สุจินต์ วิศวธีรานนท์ (2526 : 5-13) กล่าวถึง องค์ประกอบของการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง มีดังนี้

1) การรู้จักผู้เรียน เพื่อช่วยให้จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม ผู้สอนควรทำความเข้าใจผู้เรียนเกี่ยวกับความต้องการ ความสามารถทางสติปัญญา ความสนใจ ความพร้อม และความแตกต่างระหว่างบุคคล

2) การวางแผนการสอน ในการวางแผนการสอนที่ดี ครูควรมีความเข้าใจระบบการเรียนรู้ การสอน ว่าประกอบด้วยการศึกษาเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การวินิจฉัยภูมิหลังของผู้เรียน การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล ซึ่งการวางแผนการสอนเป็นการเตรียมการสอนตามขั้นตอนของระบบการเรียนรู้ การสอน จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

3) เทคนิคในการดำเนินการสอน การดำเนินการสอนที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยเทคนิคทักษะและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม รู้จักใช้จิตวิทยาการเรียนการสอน มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน ประกอบกับการนำแผนการสอนมาใช้อย่างเหมาะสม

4) การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการแก้ไขและปรับปรุงข้อบกพร่องของการเรียนการสอน โดยอาศัยข้อมูลจากการประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้การสอนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5) ลักษณะของครูที่ดี เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้การสอนของครูมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่าครูเป็นผู้ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ขึ้นในตัวผู้เรียน ดังนั้นบุคลิกภาพและคุณลักษณะต่าง ๆ ของครูที่แสดงออกมาในหน้าที่การสอนหรือพฤติกรรมที่ครูแสดงออกในการสอนจึงมีส่วนช่วยส่งเสริมหรือจุดรั้งการเรียนของเด็ก

นอกจากนี้ อานาจ เจริญศิลป์ (2526 : 36-37) ยังกล่าวถึง คุณลักษณะของการสอนที่ดีคือ

- 1) ครูผู้สอนต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างดี
- 2) ครูผู้สอนต้องมีความมั่นใจในตนเองขณะที่สอน
- 3) ครูผู้สอนต้องรู้จักนำวิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้ถูกต้องเหมาะสม

สมบูรณ ศาถยาชิวิน (2521 : 18-19) กล่าวถึง คุณภาพการสอนว่ามีความสำคัญ

ต่อความสำเร็จในด้านการเรียนของนักเรียน ได้แก่

- 1) การชี้แนะ (Cue) หมายถึง สิ่งที่ครูทำให้เด็กเห็นชัดเจนว่า เราต้องเรียนอะไร จะทำอะไรบ้าง จะทำอย่างไร ครูควรใช้วิธีการหลาย ๆ วิธี เช่น การสาธิต แนะนำเอกสารให้ค้นคว้า ทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียนและทำแบบฝึกหัด การมีส่วนร่วมในการเรียน

- 2) การใช้เครื่องเสริมแรง (Reinforcement) เป็นการรู้จักเลือกให้รางวัลและทำโทษให้เหมาะสมกับผู้เรียนและเหมาะสมกับโอกาสที่ให้ผลดีที่สุด นอกจากนี้การวัดผลการเรียนบ่อยครั้ง การแจ้งผลการเรียนให้เด็กทราบ ทำให้เขาได้มีเวลาปรับปรุงข้อบกพร่องก่อนที่จะผ่านไปสูบทเรียนอีกบทหนึ่ง

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537 : 32) ได้สรุปความคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษไว้ดังนี้

- 1) คนเราใช้ภาษาไปตามกฎเกณฑ์ การใช้ภาษาจึงควรสอนระบบภาษา
 - 2) ภาษามีจำนวนประโยคมีรูขบ ภาษาหนึ่ง ๆ มีจำนวนประโยคมากมาย และเราไม่สามารถสอนประโยคทุกประโยคได้
 - 3) คนเรามีความสามารถที่จะเข้าใจภาษา (Competence) และความสามารถในการแสดงออกทางภาษา (Performance) แต่ความสามารถที่จะเข้าใจภาษานั้น มีก่อนความสามารถในการแสดงออกทางภาษา ฉะนั้น ก่อนที่จะให้ผู้เรียนแสดงออก ครูต้องจัดความสามารถที่จะเข้าใจภาษาให้แก่ผู้เรียนเสียก่อน
 - 4) เจ้าของภาษาทุกคนสามารถเห็นความแตกต่างระหว่างโครงสร้างผิวและโครงสร้างลึก การที่จะอธิบายความแตกต่างของโครงสร้างผิว มีกฎอยู่ 2 กฎ คือ กฎโครงสร้างพื้นฐาน (Phrase Structure Rule) และกฎการแปรวรรต (Transformation Rule)
 - 5) คนเราเกิดมาพร้อมกับความสามารถที่จะเรียนรู้ภาษาได้ ความสามารถนี้มีลักษณะสากล
 - 6) ไวยากรณ์ทุกภาษา มีลักษณะสากล คือมีโครงสร้างพื้นฐานคล้ายกัน
- สุไร พงษ์ทองเจริญ (2523 : 19-20) กล่าวถึง จิตวิทยาการเรียนรู้กับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไว้โดยสรุปว่า
- 1) ผู้สอนต้องรู้จักพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน เพื่อจะได้เปรียบเทียบว่าพื้นฐานความรู้ทางภาษาที่นักเรียนมีอยู่เดิมนั้นเป็นอย่างไร จะต้องหาวิธีฝึกอย่างไร ผู้เรียนจึงจะเกิดความเคยชินกับลักษณะของภาษาอังกฤษ
 - 2) ผู้เรียนแต่ละคนอาจมีความสามารถทางภาษาต่างกัน ฉะนั้น ครูจะต้องหาวิธีที่จะช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เหล่านี้
 - 3) จะต้องฝึกเนื้อหาทางภาษาซ้ำ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเคยชินในภาษาอังกฤษ
 - 4) ครูพยายามหาสถานการณ์ต่าง ๆ มาให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาจริง
 - 5) ครูต้องช่วยเหลือเมื่อนักเรียนทำแบบฝึกหัดผิด
 - 6) อย่าให้นักเรียนฝึกในสิ่งที่ยังไม่เข้าใจความหมายที่ถูกต้อง
 - 7) เมื่อครูให้ตัวอย่างประโยคใหม่ หรือเนื้อหาใหม่ ๆ พยายามให้นักเรียนดูข้อสังเกตและกฎเกณฑ์อย่างง่าย ๆ เพื่อยึดถือและเป็นหลักในการใช้ภาษาให้ถูกต้อง

8) ครูควรจะช่วยให้นักเรียนถ่ายโยงความรู้ ความเข้าใจจากภาษาไทยไปหาภาษาอังกฤษ

9) การจัดบทเรียนจะต้องเริ่มจากง่ายไปหายาก เพื่อผู้เรียนจะได้ไม่สับสน และบทเรียนจะต้องมีลักษณะต่อเนื่อง

นอกจากนี้ พิศรวัลย์ โกวิทวที (2524 : 78-87) อ้างถึงใน ประพนอม สุรัสวดี, 2531 : 11-12) ยังได้เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษที่ดีไว้ ดังนี้

- 1) สนับสนุนให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดของตนเองในการพูด การแต่งประโยคหรือความสามารถในการดัดแปลงโครงสร้างของประโยคต่าง ๆ ที่ได้เรียนให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน
- 2) ควรให้นักเรียนได้รับความรู้ นอกเหนือจากที่นักเรียนได้รับจากบทเรียนในแต่ละวัน
- 3) สอนให้นักเรียนได้รับความสนุกสนาน ไม่รู้สึกเบื่อ มีความกระตือรือร้นในการเรียน
- 4) รู้จักหาวิธีสอนที่จะให้นักเรียนสามารถนำความรู้ ที่ได้ไปดัดแปลงใช้ในโอกาสต่าง ๆ
- 5) ไม่มีวิธีสอนวิธีใดวิธีหนึ่ง ควรจะได้ทดลองใช้หลาย ๆ วิธีผสมผสานกัน
- 6) มีเทคนิคในการสอนหลาย ๆ แบบ
- 7) การเน้นที่ตัวผู้เรียนแทนที่จะเป็นตัวครู หรือเนื้อหาวิชา หรือหนังสือแบบเรียน
- 8) จะต้องคำนึงถึงสาเหตุที่ทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายหรือกระตือรือร้นในการเรียน
- 9) จะต้องสร้างบรรยากาศที่ช่วยให้นักเรียนเกิดกำลังใจที่จะเรียนรู้
- 10) มีความตั้งใจที่จะทุ่มเทการทำงานทุกอย่าง เพื่อให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในด้านการเรียน

11) มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมเสริมบทเรียน

12) ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

กู๊ด (Good, 1983 : 127-144) ได้เสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพของครูที่มีผลต่อการเรียนการสอนว่า การสอนอย่างตั้งใจจริง (Active Teaching) โดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนเริ่มบทเรียน จะทำให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ดีขึ้น เพราะครูที่สอนอย่างตั้งใจจริงจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดรวบยอดของสิ่งที่สอน และสามารถอธิบายความหมายได้อย่างชัดเจน จัดกิจกรรมการสอนได้อย่างเหมาะสม และได้เตรียมการเรื่องดังกล่าวมาก่อนที่จะกำหนดงานให้นักเรียนทำ เขาใจใส่และสนใจต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นประการสำคัญ หากนักเรียนไม่เข้าใจก็พร้อมที่จะสอนใหม่เพื่อให้เข้าใจยิ่งขึ้น กู๊ด ได้ทดลองการสอนแบบตั้งใจจริงในการสอนคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา โดยการแนะนำวิธีสอนข้างต้นให้กับครูในกลุ่มทดลอง ผลการทดลองพบว่า

ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนกลุ่มทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุม และทัศนคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ที่ดีกว่ากลุ่มควบคุม นอกจากนี้ยังใช้วิธีการดังกล่าวในการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีผลที่ดีในการสอนเช่นเดียวกัน ผลจากการทดลองนี้แสดงว่า พฤติกรรมการสอนของครูมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนสูงมาก และสามารถฝึกอบรมให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่มีคุณภาพสูงได้

โดลานด์ (Doland, 1980 : 989-A) ได้ศึกษาพบว่า คุณภาพของการสอนการเข้าร่วมโครงการและการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ต่างมีอิทธิพลต่อการเรียนเป็นอันมาก และยังมีอิทธิพลต่อคุณลักษณะด้านอารมณ์และจิตใจมากเช่นกัน

โซลติส (Soltis, 1987 : 4048-A) ศึกษาพบว่า องค์ประกอบทางด้านคุณภาพการสอน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ซีรพงศ์ แก่นอินทร์ (2532 : 93) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรบางตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าคุณภาพการสอนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

ศิริพร จันทานนท์ (2533 : ง) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครู และเวลาที่ใช้ในการเรียนของนักเรียนกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีความสามารถระดับสูง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีความสามารถระดับต่ำ

นุภัฏ ภูประเสริฐ (2534 : 87) ศึกษาพบว่า องค์ประกอบด้านครูผู้สอนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 1.77 ทั้งยังเป็นตัวพยากรณ์ในเชิงส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกด้วย

ศักดิ์ชัย ศิริศรี (2535 : 774) ศึกษาพบว่า องค์ประกอบด้านครูผู้สอนสามารถอธิบายความแปรปรวนในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ร้อยละ 0.08-69.01

จงกลณี เวสุวรรณ (2536 : 77) ได้ศึกษาองค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดลำพูน พบว่า ชั่วโมงสอนของครูต่อสัปดาห์ มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

ศรีนวล วรรณสุธี (2536 : 94) ได้ทำการศึกษารูปแบบขององค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า คุณภาพการสอนของครูมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

รัตนนา เมืองขวา (2536 : 75) ศึกษาพบว่า การที่ครูมีเวลาสนใจ เอาใจใส่ต่อการสอน การตรวจงาน การดูแลควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนในขณะเรียน และนอกเวลาเรียน จะมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

อุบลวรรณ บัวอ่อน (2537 : 108) ศึกษาพบว่า คุณภาพการสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

อย่างไรก็ตาม ประเสริฐ เตชะนาราเกียรติ (2532 : 75) ศึกษาพบว่า คุณภาพการสอน ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากเอกสารงานวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า คุณภาพการสอนของครูน่าจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษา เพราะการสอนที่มีคุณภาพจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุด

องค์ประกอบด้านการส่งเสริมของครอบครัว

สถาบันครอบครัวนับเป็นสถาบันสำคัญที่มีบทบาทต่อการเรียนรู้ของนักเรียน จากการศึกษาและวิจัยของนักจิตวิทยาและนักการศึกษา ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศหลายท่าน พบว่า สภาพแวดล้อมทางบ้านมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของเด็ก เด็กจะพร้อมในการเรียนถ้ามีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้นำเรียน คือมีความเข้าใจดีต่อกัน มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ไม่สร้างความหวาดหวั่นวิตกกังวลให้เกิดกับอารมณ์ของเด็ก (อรพินท์ ชูชม, 2522 : 18-19)

ด้วยชีวิตในวัยเด็กเริ่มแรกจะอยู่แต่ในบ้านมากกว่าโรงเรียน หัตสนาคารในด้านต่าง ๆ ของเด็กจึงขึ้นกับสภาพแวดล้อมในบ้านเป็นสำคัญ โดยเฉพาะคุณลักษณะต่าง ๆ ที่สำคัญต่อการเรียนของเด็ก การเรียนการสอนในโรงเรียนจะเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ ค่านิยมและคุณลักษณะอื่นได้น้อยมาก เพราะคุณลักษณะเหล่านี้จะได้รับการอบรมปลูกฝังมาจากทางบ้านแล้ว (Bloom อ้างถึงใน Janhom, 1984 : 8) การเรียนการสอนในโรงเรียนจะเป็นไปด้วยดีถ้าหากสิ่งที่สอนนั้นไม่ขัดกับสิ่งที่ทางบ้านได้สอนไว้ ทั้งนี้เพราะก่อนหน้าทีเด็กจะได้เข้ามาเรียนในโรงเรียน เด็กได้เรียนในหลักสูตรแบบแผนมาก่อนแล้ว อิทธิพลจากหลักสูตรแบบแผนจะมีอิทธิพลต่อสภาพการเรียนรู้อะไรของเด็กมาก ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กจะดีหรือไม่จึงขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางบ้าน เช่น การศึกษาทัศนคติ รายได้ แรงกระตุ้น และความสนใจของพ่อแม่ที่มีต่อเด็ก (Fraser อ้างถึงใน Janhom, 1984 : 4)

- 1) เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นตัวของตัวเอง
- 2) บิดา มารดาหรือผู้ปกครองควรให้คำตอบต่อคำถามของนักเรียน
- 3) ให้ความรัก ความอบอุ่นแก่นักเรียนเท่าที่มีโอกาสทำได้ คอยดูแล เอาใจใส่กับปัญหาที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือ แนะนำหรือชี้แนะทาง
- 4) คอยสนับสนุนในด้านต่าง ๆ อย่างหยุดยั้งที่จะกระตุ้นเตือนให้นักเรียนรู้จักใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา การเลือกซื้อหนังสือ หรือของเล่นที่มีส่วนช่วยพัฒนาสติปัญญา
- 5) ให้อาจารย์นักเรียนในการทำกิจกรรมที่ได้รับจากโรงเรียนโดยไม่มอบหมายงานบ้านให้นักเรียนรับผิดชอบมากเกินไป หรือเรียกใช้นักเรียนในขณะที่ทำการบ้าน
- 6) ให้ความสนใจ และเอาใจใส่กับการเรียน หรือกิจกรรมของนักเรียน เช่น การทำการบ้าน หรือให้คำแนะนำในการทำงาน จัดเวลา สถานที่ อุปกรณ์การเรียนการสอน สนใจที่จะพูดเรื่องการบ้านที่ได้รับจากครู ช่วยตรวจดูเมื่อนักเรียนทำการบ้านเสร็จเรียบร้อยแล้ว
- 7) ควรมีการทำโทษและให้รางวัล โดยทำโทษอย่างมีเหตุผลและให้รางวัลเพื่อเป็นการจูงใจให้นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้น

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2528 : 40-42) ได้เสนอแนะขั้นตอนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะช่วยให้เด็กดีขึ้นได้ ไว้ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ปัญหาของนักเรียน โดยการพูดคุยกับนักเรียน เพื่อจะได้หาข้อมูลดูว่านักเรียนมีความรู้สึกกังวล หรือมีปัญหาต่อกิจกรรมที่โรงเรียนหรือไม่
- 2) ไปพบครูเพื่อจะได้ช่วยแก้ปัญหา
- 3) จัดสิ่งแวดล้อมที่บ้าน เช่น การจัดสถานที่ทำการบ้านให้นักเรียน
- 4) ช่วยจัดตารางเวลาโดยแบ่งออกเป็นชั่วโมงเล่น การศึกษาส่วนตัว และการทำกิจกรรมอื่น ๆ
- 5) ให้รางวัลเมื่อนักเรียนทำได้ตามเงื่อนไขทันที
- 6) ทบทวนความรู้นักเรียนได้เรียนมาทั้งวัน

ภิระนันท์ อนวัช (2529 : 102-103) ได้เสนอความเห็นว่าการสนับสนุนของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง หรือบรรยากาศในบ้านมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จหรือมีความพร้อมในการเล่าเรียนของนักเรียน กล่าวได้ว่า บรรยากาศภายในบ้านกับการสนับสนุนของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เชื่อมรวมว่า "เคหะศึกษา" และได้เสนอแนะวิธีการสร้างเคหะศึกษาแก่นักเรียน ดังนี้

- 1) ช่วยจัดในด้านเวลาและสถานที่ บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรช่วยกันกำหนดเวลาให้นักเรียนในเรื่องการเรียนรู้ออกกำลังกายที่บ้าน แม้ว่าบางทีนักเรียนยังไม่ได้ทำการบ้าน

ก็ควรมีเวลาประจำสำหรับการอ่าน ทั้งในเนื้อหาวิชาโดยตรง และจากหนังสืออื่น ๆ ในเรื่องของการบ้าน บิตามารดาหรือผู้ปกครอง ต้องให้นักเรียนทำด้วยตนเอง อย่าทำให้นักเรียนโดยเด็ดขาด แต่ควรเปิดโอกาสให้ถามได้ รวมทั้งคอยชี้แนะและเป็นกำลังใจ

2) ช่วยสอนทักษะพื้นฐานให้นักเรียน เช่น การซื้อของเล่นประเภทฝึกทักษะทางภาษา และการคิดคำนวณ นอกจากนี้อาจช่วยสอนคำศัพท์ ดูแลการอ่านหนังสือเรียนนอกเวลา แล้วแจ้งแก่ครูประจำชั้นว่านักเรียนอ่านจบแล้ว ในลักษณะใด มีการเอาใจใส่หรือชอบเรื่องที่อ่านหรือไม่

3) สำรองการสอนของทางโรงเรียน บิตามารดาหรือผู้ปกครอง ควรจะสอบถามถึง การเรียนการสอนของทางโรงเรียน เพื่อให้ทราบว่านักเรียนควรจะเรียนรู้อะไรบ้าง

4) ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่เสมอ บิตามารดาหรือผู้ปกครองไม่เพียงแต่คอยตักเตือนให้นักเรียนอ่านบทพจนบทเรียนเหล่านั้น แต่ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีอุปนิสัย ไม่เรียนรู้โดยวิธีต่าง ๆ ด้วย

แอชเวิร์ธ (Ashworth, 1963 : 3224-A) อ้างถึงใน สุวัฒน์นา สุวรรณรัตนนิคม, 2528 : : 24) ได้ทำการวิจัยเพื่อการศึกษาเปรียบเทียบขององค์ประกอบภูมิหลังที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตามที่คาดไว้และต่ำกว่าที่คาดไว้ ผลการวิจัยพบว่า

1) ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่คาดไว้มีความเอาใจใส่ ความรับผิดชอบ และมีความสัมพันธ์กับนักเรียนมากกว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าที่คาดไว้

2) แรงกระตุ้นของผู้ปกครองเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3) โอกาสที่นักเรียนได้อ่านหนังสือที่มีคุณค่า และการทัศนศึกษาจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแตกต่างกัน

ชาน์ (Shah, 1971 : 6688-A) ได้ศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสนใจของผู้ปกครองในการเรียนของนักเรียน และกับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ผู้ปกครองยอมรับและเข้าใจในตัวเด็ก

กลาสแมน และบิเนียมินอฟ (Glassman and Biniaminev, 1981 : 536-537) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียน พบว่า ภูมิหลังทางครอบครัว มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางอ้อมต่อผลการเรียนโดยผ่านทางทัศนคติของนักเรียน

วอลเบิร์ก และคณะ (Walberg and other, 1984 : 646) ได้ทำการวิจัยเพื่อค้นหารูปแบบเชิงสาเหตุต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า สภาพแวดล้อมทางบ้านมีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางอ้อมต่อผลการเรียน โดยผ่านทางแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2532 : 86-90) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมในการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมักจะมีครอบครัวที่มีบิดามารดา รับประทานอาหารพร้อมกันร่วมกับบุตร บิดามารดาเคยแนะนำรายการโทรทัศน์ดี ๆ ให้บุตรได้ดู บุตรมีโต๊ะเขียนหนังสือส่วนตัว

ธีรพงศ์ แก่นอินทร์ (2532 : 93) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรบางตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าการส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

ประเสริฐ เตชะนาราเกียรติ (2532 : 75) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านนักเรียน องค์ประกอบด้านครู สภาพแวดล้อมทางบ้านและสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า รายได้ของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และการส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ปราโมทย์ ครองบุญศรี (2533 : 55) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังนักเรียน แรงจูงใจและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียน พบว่าการได้รับคำปรึกษาในการทำที่บ้านภาษาอังกฤษมีผลต่อความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียน

นฤต ภูประเสริฐ (2534 : 87) ศึกษาองค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ความพร้อมด้านตำราเรียนและอุปกรณ์ เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในเชิงบวกหรือในเชิงส่งเสริม

สุนันทา ประไพตระกูล (2535 : 99-102) ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรคัดสรรกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลปรากฏว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และการส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครอง

ศรีนวล วรรณสุธี (2536 : 94) ศึกษารูปแบบขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่าความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน

อุบลวรรณ บัวอ่อน (2537 : 115) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านครู ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน และด้านสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง พบว่า การส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า การให้ความรัก ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่ ให้คำแนะนำช่วยเหลือเกี่ยวกับการเรียนของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง จะมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังนั้นการส่งเสริมของครอบครัวจึงมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

องค์ประกอบด้านกิจนิสัยในการเรียนของนักเรียน

กิจนิสัยในการเรียน หมายถึงการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนที่นักเรียนปฏิบัติเป็นประจำจนกลายเป็นนิสัยและความเคยชิน โดยเฉพาะวิธีการทำงานและการใช้เวลาเรียน กิจนิสัยในการเรียนมีความสำคัญต่อความสำเร็จของนักเรียน นักเรียนที่มีกิจนิสัยในการเรียนที่ดี ย่อมจะมีโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่มีกิจนิสัยในการเรียนที่ไม่ดี

ไอเซนค อาร์โนลด์ และมิลลิ (Eysenck, Arnold and Meili, 1972 : 92-93) กล่าวถึงนิสัยว่าหมายถึง แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมที่เป็นไปโดยอัตโนมัติ ดังนั้นนิสัยในการเรียนจึงเป็นพฤติกรรมทางด้านการศึกษาที่ปฏิบัติเป็นประจำ โดยที่พฤติกรรมนั้นส่วนหนึ่งมาจากทักษะในการเรียนและเทคนิคในการเรียน

คำว่านิสัยในการเรียนจึงมีความหมายใกล้เคียงและคล้ายคลึงกับคำว่าเทคนิคในการเรียน (Study Techniques) และทักษะในการเรียน (Study Skill) มาก

ตามความคิดเห็นของ อิงลิช และอิงลิช (English and English, 1958 : 505) เทคนิคทางการเรียนหมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการเรียน ซึ่งได้แก่วิธีการศึกษาค้นคว้า กระบวนการแก้ปัญหาและกระบวนการหุ้พวก

คำว่าทักษะในการเรียนนั้น กู๊ด (Good, 1973 : 504) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “เป็นการนำความสามารถพิเศษหรือวิธีการมาใช้ในการเรียน ซึ่งได้แก่ วิธีการอ่าน การจด และทำบันทึกย่อ การสรุป และการศึกษาค้นคว้าถึงวัตถุดิบต่าง ๆ ในการเรียน”

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า นิสัยในการเรียนหมายถึง แบบแผนปฏิบัติการในการเรียนที่แต่ละบุคคลประพฤติปฏิบัติจนกลายเป็นนิสัย บุคคลใดมีทักษะหรือเทคนิคในการเรียนอย่างไร ก็ย่อมส่งผลไปถึงนิสัยในการเรียนอย่างนั้น

ทัสซิง (Tussing, 1949 : 29) ได้แยกนิสัยในการเรียนเป็น 2 ลักษณะ คือ นิสัยในการเรียนที่ดี และนิสัยในการเรียนที่ไม่ดี พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นว่า นิสัยในการเรียนเป็นสิ่งที่สามารถปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนให้ดีขึ้น ส่วนแมดดอกซ์ (Maddox, 1965 : 16) ได้เสนอแนะวิธีปรับปรุงนิสัยในการเรียนคือ

- 1) ต้องมีสุรภาพจิตที่ดีโดยปรับปรุงแก้ไขสุรภาพทั่ว ๆ ไป
- 2) ปรับปรุงแนวทางและวิธีการทำงานโดยมีการวางแผน แบ่งเวลาเรียนและเวลา

ทำงานให้มีประสิทธิภาพ

- 3) ลดความกังวลและความตื่นเต้นประหม่าโดยการแก้ปัญหาความขัดแย้งในใจตนเอง

สมิธ (Smith, 1970 : 2-35) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนสามารถประหยัดเวลาได้ 1 ใน 3 ถึง 1 ใน 4 ของเวลาที่เคยใช้ ถ้ารู้จักสร้างนิสัยในการเรียนที่ดี และจัดระบบวิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

- 1) กำหนดตารางเวลาในการเรียน โดยแน่ใจว่าได้ให้เวลาแต่ละวิชาอย่างเพียงพอ และบังคับให้ตนเองปฏิบัติตามนั้น

- 2) จัดสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับตนเองในเวลาทำงาน
- 3) ตั้งสมาธิอย่างแน่วแน่ ปราศจากสิ่งรบกวนจนกว่างานจะเสร็จ
- 4) ทำงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละวันให้เสร็จ

นอกจากนั้นยังได้เสนอแนะวิธีสร้างนิสัยในการเรียนที่ดี โดยให้ปรับปรุงด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) การอ่าน องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพคือ ความเร็วและความเข้าใจในเนื้อหา การอ่านที่รวดเร็วสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้มากขึ้น หรือบทพจนานุกรมเรื่องเดิมซ้ำ ๆ ได้หลายครั้งในช่วงเวลาจำกัด ส่วนความเข้าใจในเนื้อหานั้น ผู้อ่านต้องพยายามจับจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่านและจับใจความสำคัญของเรื่องนั้นได้

2) การขีดเส้นใต้ เพื่อเน้นใจความสำคัญให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน หรือแสดงจุดอ่อนที่ตนเองยังไม่เข้าใจ

3) การจดโน้ต การจดโน้ตส่วนสำคัญที่ได้อ่านหรือฟัง จะช่วยให้จำดีขึ้น

4) การทบทวน จำเป็นต้องทบทวนเรื่องที่ได้เรียนมาแล้ว เพื่อคงความรู้นั้น ๆ ไว้

5) การเขียน การศึกษาเรื่องใด ๆ ให้เข้าใจก่อนเขียน และต้องมีคณบย่อ ๆ

6) การใช้ห้องสมุด ควรเข้าไปศึกษา ค้นคว้าอ่านหนังสือต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

จะช่วยให้มีความรู้กว้างขึ้น

7) การใช้เครื่องมือช่วยในการเรียน เช่น แผนที่ ตาราง จะทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น

จอห์นสัน และบัทส์ (Johnson and Butts, 1983 : 357-366) ได้ศึกษาความสัมพันธ์

ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เวลาที่ใช้ในการเรียน และบุคลิกลักษณะ พบว่าเวลาที่นักเรียนตั้งใจเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

โดโนแวน (Donovan, 1983 : 381-A) ศึกษาพบว่า เวลาที่ใช้ในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน

ไซเฟิท และเบค (Seifert and Beck, 1984 : 5-10) ศึกษาพบว่า เวลาที่ใช้ในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ลิว (Liew, 1986 : 3002-A) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่ใช้ในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ พบว่า เวลาที่ใช้ในการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งแตกต่างกันไปตามระดับชั้นเรียน

บัลลาร์ด (Ballard, 1986 : 3312-3313-A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิชาการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ พบว่า วิธีการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน

เซสเนา (Cesane, 1987 : 593-A) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่ใช้ในการเรียนผลศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา พบว่า เวลาที่ใช้ในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อัล-เบรค (Al-Braik, 1987 : 40005-A) ทำการศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศของนักศึกษาชาวซาอุดีอาระเบีย ที่กำลังเรียนอยู่ในสหรัฐอเมริกา พบว่า ยุทธวิธีการเรียนเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศ

ชเนติ สวัสดิฤกษ์ (2527 : 78) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ ภูมิลักษณ์ทางสังคม นิัยทางการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ พบว่า นิัยทางการเรียนด้านการหลีกเลี่ยงการผิดเพี้ยนเวลา และด้านวิธีการทำงาน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญ

จิรดา จิตโสภักดิ์ (2529 : 61) ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีสติติการขาดเรียนต่างกัน มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่มีสติติการขาดเรียนน้อย มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่มีสติติการขาดเรียนปานกลางและมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สัมพันธ์ จักรบุปผา (2529 : 50) ศึกษาพบว่า การขาดเรียนและการมีส่วนร่วมในชั่วโมงเรียน เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ชลธิชา จินดากุล (2530 : 47) ศึกษาพบว่า นิัยในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เกศสุดา รัชฎาวิชิตชูกุล (2530 : 74-78) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงและต่ำ พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีวิธีการเรียนรู้ภาษาที่แตกต่างกันในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านวิธีการที่ช่วยให้เข้าใจภาษา ด้านการฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษ และด้านการควบคุมการเรียนรู้และตรวจสอบการใช้ภาษา

เจสสิว บุษเนียร (2531 : 81-82) ทำการวิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 8 พบว่า พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กรองทอง โพธิ์ทอง (2532 : 71) ศึกษาพบว่า ผู้เรียนที่มีความตั้งใจต่อการเรียนเป็นพิเศษ จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ธีรพงศ์ แก่นอินทร์ (2532 : 97-98) ศึกษาพบว่า กิจนิสัยในการเรียนเป็นตัวแปรที่มีผลกระทบทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

ศิริพร จันทร์นทร์ (2533 : 118) ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถระดับสูง ใช้เวลาในการเรียนมากเกือบเท่าเวลาเต็มของแต่ละคาบเรียน ส่วนนักเรียนที่มีความสามารถระดับต่ำนั้นใช้เวลาเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งของเวลาเต็มของแต่ละคาบเรียน

ศรีนวล วรรณสุธี (2536 : 94) ศึกษาพบว่า วิธีการเรียนรู้ที่นักเรียนใช้ปฏิบัติเป็นตัวแปรที่มีผลกระทบทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน

จวีธร แหวนทอง (2537 : 42-43) ศึกษาพบว่า วิธีฝึกกิจกรรมแบบให้นักเรียนมีโอกาสเลือกลำดับการฝึกกิจกรรมเอง สามารถช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเรียนสูง

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่า กิจนิสัยในการเรียนของนักเรียนน่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่มีกิจนิสัยในการเรียนที่ดีย่อมทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูง และประสบผลสำเร็จในการเรียนมากกว่านักเรียนที่มีกิจนิสัยในการเรียนที่ไม่ดี

องค์ประกอบด้านเจตคติของนักเรียน

เจตคติเป็นเรื่องของความรู้สึก ทั้งที่พอใจและไม่พอใจ ที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนสนองตอบต่อสิ่งเร้าแตกต่างกันไป บุคคลจะมีเจตคติดีหรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งใดนั้น บุคคลรอบข้างมีอิทธิพลอย่างยิ่ง เจตคติของบุคคลมีแนวโน้มที่จะขึ้นอยู่กับค่านิยมของคนนั้น เจตคติเกิดจาก (พรวณีย์ รุทัย, 2522 : 195)

1) การเรียนรู้ เนื่องจากการอบรมตั้งแต่เล็ก เป็นไปในลักษณะค่อยๆซึมซับจากการเลียนแบบพ่อแม่และคนข้างเคียง ไม่ต้องมีใครสอน (Attitudes Are Caught Not Taught)

2) ประสบการณ์ของบุคคล

3) การรับถ่ายทอดจากเจตคติที่มีอยู่แล้ว เช่น การรังเกียจผิว

4) สื่อมวลชน

กิลฟอร์ด (Guilford, 1939 : 336 อ้างถึงใน สุจินดา จันทร์วรรณ, 2529 : 38) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึงอารมณ์ที่ซับซ้อนของบุคคลในอันที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งหรือสภาพการณ์ เช่น บุคคล สถาบัน หรือเรื่องราวของสังคม

กู๊ด (Good, 1973 : 48) กล่าวว่า เจตคติ คือความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ที่เป็นการสนับสนุนหรือต่อต้านสถานการณ์บางอย่าง บุคคล หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

روبินส์ (Robbins, 1983 : 55) ให้คำอธิบายว่า เจตคติ คือการประเมินวัตถุ บุคคล หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในทางที่พึงปรารถนาหรือไม่พึงปรารถนา ซึ่งจะแสดงถึงการที่บุคคลมีความรู้สึกต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ นั้น

เมห์เรนส์ และเลห์แมน (Mehrens and Lehman, 1984 : 283) กล่าวถึง เจตคติว่า หมายถึงรูปแบบของความรู้สึก หรือพฤติกรรมที่บุคคลมีความโน้มเอียงที่จะตอบสนองต่อวัตถุทางสังคม

ดังนั้น เจตคติ จึงหมายถึงสภาวะของจิตใจและอารมณ์ที่แสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจจะชอบหรือไม่ชอบ ยอมรับหรือไม่ยอมรับต่อสิ่งของหรือสภาพการณ์

ถวิล ธาราโกชน (2526 : 61-62) กล่าวถึงองค์ประกอบของเจตคติว่า มีองค์ประกอบอยู่ 3 ประการ คือ

1) องค์ประกอบเกี่ยวกับความรู้ การที่บุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งใดนั้น ต้องมีความรู้ในสิ่งนั้นเสียก่อน เพื่อจะได้รู้ว่าสิ่งนั้นเป็นประโยชน์หรือเป็นโทษเพียงใด บางคนมีความรู้ในเรื่องนั้นเพียงเล็กน้อยก็เกิดเจตคติต่อสิ่งนั้นได้ บางคนต้องรู้มากกว่านี้จึงจะเกิดเจตคติในสิ่งนั้น ปริมาณการรู้ต่อสิ่งใดแล้วเกิดเจตคติ ในแต่ละบุคคลจะไม่เหมือนกัน

2) องค์ประกอบเกี่ยวกับความรู้สึก เมื่อบุคคลมีความรู้ต่อสิ่งใดมาแล้ว และความรู้นั้นมีมากพอที่จะรู้ว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์ บุคคลก็จะเกิดชอบต่อสิ่งนั้น ถ้ารู้ว่าสิ่งนั้นไม่ดี บุคคลก็จะเกิดความรู้สึกที่ไม่ชอบ

3) องค์ประกอบทางการกระทำ เมื่อบุคคลมีความรู้อันนั้นแล้ว ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบก็จะตามมา บุคคลก็พร้อมที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไป เมื่อคนเราเกิดเจตคติต่อสิ่งใด องค์ประกอบทั้งสามจะสอดคล้องกัน

ชอว์ และไรท์ (Shaw and Wright, 1967 : 13-14 อ้างถึงใน ประเสริฐ เดชะนาราเกียรติ, 2532 : 23) ได้กล่าวถึงลักษณะของเจตคติ สรุปได้ว่า

1) เจตคติเป็นผลมาจากการที่บุคคลประเมินผลแล้วแปรเปลี่ยนมาเป็นความรู้สึกภายใน ที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการที่จะแสดงพฤติกรรม

2) เจตคติของบุคคลจะแปรค่าได้ทั้งในด้านคุณภาพและความเข้ม ซึ่งจะมีทั้งทางบวกและทางลบ

3) เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าที่จะมีมาแต่เกิด หรือเป็นผลจากโครงสร้างภายในตัวบุคคลหรือวุฒิภาวะ

4) เจตคติย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งเข้าเฉพาะอย่างทางสังคม

5) เจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งเข้าที่เป็นกลุ่มเดียวกัน จะมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

6) เจตคติเป็นสิ่งที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเปลี่ยนแปลงได้ยาก

การ์ตเนอร์ (Gardner, 1973 : 244-245 อ้างถึงใน เอกฉัตร พัทธราช, 2528 : 12) ได้สรุปความสำคัญของเจตคติและแรงจูงใจในการเรียนภาษาที่สอง ไว้ดังนี้

- 1) เจตคติและแรงจูงใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนภาษาที่สอง
- 2) ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาที่สอง จนสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารได้นั้น จะต้องมีความแรงจูงใจในการเรียนภาษาที่สองเชิงสังคม
- 3) แรงจูงใจเชิงสังคมเกิดจากเจตคติของผู้เรียนที่เรียนภาษาที่สอง ได้รับตั้งแต่ที่บ้าน และได้รับการส่งเสริมจากบิดามารดา และสภาพแวดล้อม
- 4) การเรียนรู้ภาษาที่สองจะเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมของเจ้าของภาษา ดังนั้นผู้เรียนอาจประสบปัญหาด้านความขัดแย้ง ระหว่างวัฒนธรรมของผู้เรียนกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเจตคติของนักเรียน และกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาทิเช่น สุปรามานีเยม (Subramaniam, 1976 : 189-190) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของเจตคติกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ พบว่านักเรียนที่มีเจตคติที่ดีและมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษสูง จะมีความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่มีเจตคติที่ไม่ดีหรือมีแรงจูงใจต่ำ

แอบบาชาร์ (Abbasahar, 1977 : 2087-A) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ พบว่า เจตคติเพื่อต้องการให้เป็นเหมือนสมาชิกของกลุ่มชนเจ้าของภาษา และเจตคติเพื่อต้องการนำภาษาไปใช้ประโยชน์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

เครเชน (Krashen, 1981 : 21) ได้สรุปความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับการเรียนภาษาที่สอง ไว้ดังนี้คือ

- 1) เจตคติส่งเสริมการเรียนรู้ภาษา โดยเป็นองค์ประกอบในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะใช้ภาษาติดต่อกับเจ้าของภาษา หรือยอมรับที่จะเรียนรู้ภาษานั้น
- 2) เจตคติส่งเสริมให้ผู้เรียนนำภาษาไปใช้ประโยชน์ โดยที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าใจภาษา และสามารถนำภาษานั้นได้อย่างถูกต้อง

แฮนเซน (Hansen, 1982 : 98-A) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน พบว่า เจตคติมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ

เสาวนีย์ ศศิวิมล (2528 : 123) ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีจะมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษสูง

ชลธิชา จินดากุล (2530 : 47) ศึกษาพบว่า เจตคติต่อภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ประเสริฐ เตชะนาราเกียรติ (2532 : 75) ศึกษาพบว่า เจตคติและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นฤต ภูประเสริฐ (2534 : 84) ศึกษาพบว่า ความรู้สึกต่อวิชาที่เรียนเป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ศรินทร์ล วรรณสุธี (2536 : 94) ศึกษาพบว่า เจตคติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

อุบลวรรณ บัวอ่อน (2537 : 111) ศึกษาพบว่า เจตคติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า นักเรียนที่มีจิตใจและความรู้สึกที่ชอบในวิชาภาษาอังกฤษ จะทำคะแนนผลสัมฤทธิ์ได้สูง นั่นคือ เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน น่าจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนนั่นเอง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่าน ได้ให้ความหมาย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

ไอเซนค์ (Eysenck, 1972 : 16) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่าเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียนที่อาศัยความสามารถเฉพาะบุคคล โดยตัวที่บ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจจะได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ เช่น การสังเกต การตรวจการบ้าน หรืออาจจะได้ในรูปของระดับคะแนนที่ได้จากโรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและระยะเวลาที่นานพอสมควร หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

กู๊ด (Good, 1973 : ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความรู้ หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากผลการทดสอบของครู ผู้สอนหรือผู้รับผิดชอบในการสอน หรือทั้งสองอย่างรวมกัน และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาต่าง ๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2515 : 4) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

- 1) ความรู้ที่ได้รับหรือทักษะที่เจริญขึ้นโดยการเรียนวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียน ตามปกติ พิจารณาจากคะแนนผลสอบ หรือผลงานที่ครูกำหนดให้ทำ หรือจากทั้งสองอย่าง
- 2) ผลหรือผลงานที่นักเรียนได้จากวิชาสามัญ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ซึ่งตรงข้ามกับทักษะที่ได้จากวิชาการฝีมือ และวิชาพลศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530 : 7-8) กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าแยกเป็น 2 ประเภท คือ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ (Cognitive Achievement) ซึ่งหมายถึง ความสำเร็จหรือความสามารถในการเรียนที่ต้องอาศัยทักษะหรือความรู้ในวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ และเป็นความรู้ที่ได้รับหรือทักษะที่เจริญขึ้นโดยการเรียนวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียน ส่วนผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ใช่วิชาการ (Noncognitive Achievement) หมายถึงความสำเร็จตามความมุ่งหมายทางการศึกษาทางด้านเจตคติ ค่านิยม ความสนใจ และความซาบซึ้ง

ชวาล แพร์ตกุล (2517 : 56) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพทางสมองในด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับจากการสั่งสอนของครู ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 89) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงคุณลักษณะของผู้เรียน และความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรม หรือจากการสอน

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถที่ผู้เรียนได้รับหลังจากการเรียนรู้วิชานั้น ๆ แล้ว ซึ่งจะทราบว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาได้จากคะแนนผลสอบแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือได้จากการสังเกตพฤติกรรม และความสำเร็จด้านอื่น ๆ ประกอบ

เพรสคอตท์ (Presscott, 1967 : 14-16) ได้สรุปถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ สรุปได้ ดังนี้

- 1) องค์ประกอบด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพทางร่างกาย ข้อบกพร่องของร่างกาย และลักษณะท่าทางของร่างกาย
- 2) องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ความสัมพันธ์ระหว่างบุตร และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว
- 3) องค์ประกอบด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมและฐานะทางบ้าน
- 4) องค์ประกอบความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนวัยเดียวกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนวัยเดียวกัน
- 5) องค์ประกอบทางพัฒนาการแห่งตน ได้แก่ สถิติปัญญา ความสนใจ เจตคติ และแรงจูงใจ
- 6) องค์ประกอบด้านการปรับตัว ได้แก่ ปัญหาวการปรับตัว การแสดงอารมณ์ เพรสคอปท์ ยังกล่าววว่า องค์ประกอบทั้ง 6 ประการนี้ มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน บางองค์ประกอบเป็นสิ่งที่ส่งเสริม บางองค์ประกอบเป็นสิ่งที่ป็นอุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งไม่เหมือนกัน ถ้าหากว่าองค์ประกอบใดที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน ย่อมทำให้นักเรียนไม่อาจใช้ความสามารถได้เต็มตามศักยภาพของตน

จาโคโบวิทซ์ (Jakobovitz, 1971 : 91-115) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบ 3 ประการ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่

- 1) องค์ประกอบทางการสอน ซึ่งประกอบด้วย
 - 1.1) คุณภาพการสอนของครู ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถทางภาษาและการสอนของครู
 - 1.2) โอกาสการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - 1.3) เทคนิคการประเมินผล ซึ่งอาจประเมินได้จากแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2) องค์ประกอบในด้านตัวผู้เรียน
 - 2.1) ความสามารถที่จะเข้าใจการสอน ซึ่งขึ้นอยู่กับสติปัญญาและความสามารถทางภาษา
 - 2.2) ความถนัด ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบความถนัดทางการเรียนภาษา และองค์ประกอบที่เป็นตัวกำหนดความถนัด

2.3) ความมานะบากบั่น ซึ่งเกิดจากแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ เจตคติที่มีต่อครูผู้สอน ความสนใจในภาษาที่เขียน และเจตคติต่อวัฒนธรรมต่างประเทศ

2.4) ยุทธวิธีการเรียน ประกอบด้วย สมรรถภาพในการรับความรู้ใหม่ นิสัยทางการเรียน และการประเมินผลความสามารถของตนเอง

3) องค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ความยึดมั่นต่อภาษาของตนเอง องค์ประกอบทางภาษาศาสตร์ของภาษาตนเอง ภาวะสองวัฒนธรรมซึ่งปรากฏในสังคม ผลอันเกิดจากองค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรม คือ ความสนใจในภาษาที่เขียน เจตคติที่มีต่อภาษานั้น ความมานะบากบั่นในการเรียนภาษานั้น และการคัดค้านการปะปนของภาษานั้นกับภาษาของตนเอง

คลอสเมียร์ (Klausmeier, 1961 : 21-33) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า นอกจากจะเกิดจากด้านตัวนักเรียนเองและครูผู้สอนแล้ว ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น บ้าน สิ่งแวดล้อม และการศึกษาส่วนตัวของนักเรียน ซึ่งได้เสนอรูปแบบขององค์ประกอบเหล่านี้ไว้ 6 ประการ คือ

1) คุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ ความพร้อมด้านสมอง และความพร้อมด้านสติปัญญา ความพร้อมด้านร่างกาย และความสามารถทางด้านทักษะของร่างกาย คุณลักษณะทางจิตใจ ได้แก่ ความสนใจ แรงจูงใจ เจตคติและค่านิยม สุขภาพ ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ความเข้าใจ สถานการณ์ อายุ เพศ เป็นต้น

2) คุณลักษณะของครูผู้สอน ได้แก่ สติปัญญา ความรู้ในวิชาที่สอน การพัฒนาความรู้ ทักษะร่างกาย คุณลักษณะทางจิตใจ สุขภาพ ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ความเข้าใจในสถานการณ์ อายุ เพศ เป็นต้น

3) พฤติกรรมระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการเรียน การสอนทั้งหลาย กล่าวคือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความคิด วิธีการ ที่ครูนำมาสอน ทักษะทางร่างกาย และการกระทำของจิตใจและความรู้สึก เป็นต้น

4) คุณลักษณะของกลุ่ม ได้แก่ โครงสร้าง เจตคติ ความสามัคคี และการเป็นผู้นำ เป็นต้น

5) คุณลักษณะของพฤติกรรมเฉพาะตัว ได้แก่ การตอบสนองของเครื่องมือและอุปกรณ์ เป็นต้น

6) แรงผลักดันภายนอก ได้แก่ บ้าน สิ่งแวดล้อม อิทธิพลของศิลปวัฒนธรรม

กานเย่ (Gagne, 1970 อ้างถึงใน สุพจน์ คำชาย, 2526 : 9) กล่าวว่า ในกระบวนการเรียนรู้ใด ๆ ของคน มีองค์ประกอบหลักอยู่ 2 ประการ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้นั้นคือ

1) องค์ประกอบด้านพันธุกรรม ได้แก่ สติปัญญา และความถนัด สำหรับสติปัญญา เป็นความสามารถทางสมอง ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสามารถในการตัดสินใจ การทำความเข้าใจ การให้เหตุผล และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ส่วนความถนัดนั้น โดยทั่วไป หมายถึงความสามารถที่จะเรียนหรือได้รับประโยชน์จากการฝึกอบรม และมีความจำเป็นเฉพาะกับงานบางชนิด

2) องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นส่วนที่บุคคลได้รับมาจากการเรียนรู้ทางสังคม แครอล (Carroll, 1971 : 33) ได้เสนอแบบจำลองของการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน (Model of School Learning) ว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ คือ

1) องค์ประกอบภายใน อันได้แก่ ความถนัดทางการเรียน ความสามารถที่จะเข้าใจ คำสอน และการอุทิศเวลาให้กับเวลาเรียน

2) องค์ประกอบภายนอก อันได้แก่ ความเหมาะสมของระยะเวลาที่โรงเรียนจัดการศึกษาให้ตามความสามารถของแต่ละคน และประสิทธิภาพในการสอน

บลูม (Bloom, 1976 : 175) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านตัวนักเรียน มี 3 ลักษณะ คือ

1) พฤติกรรมทางด้านความรู้ ความคิดของนักเรียน (Cognitive Entry Behaviors) หมายถึง ความสามารถในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย ความถนัดและความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน

2) คุณลักษณะด้านจิตใจ (Affective Entry Characteristics) หมายถึง สภาพการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ ได้แก่ ความสนใจ เจตคติต่อเนื้อหาวิชา สถาบันและระบบการเรียน การยอมรับความสามารถของตนเอง และลักษณะบุคลิกภาพ ซึ่งคุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ อาจเปลี่ยนแปลงหรือคงอยู่ได้

3) คุณภาพการสอน (Quality of Instruction) หมายถึง ประสิทธิภาพซึ่งผู้เรียนจะได้รับผลสำเร็จในการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ การได้รับคำแนะนำ การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมแรงจากครู การแก้ไขข้อผิดพลาดและการรู้ผลสะท้อนกลับของการกระทำว่าถูกต้องหรือไม่

องค์ประกอบทั้ง 3 ลักษณะนี้ พฤติกรรมทางด้านความรู้ ความคิดของผู้เรียนมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงทางการเรียนได้ 50 เปอร์เซ็นต์ การเปลี่ยนคุณลักษณะด้านจิตพิสัยและด้าน

คุณภาพการสอน มีส่วนในการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากัน คือ 25 เปอร์เซ็นต์ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านความรู้ ความคิด รวมกับคุณลักษณะด้านจิตพิสัย มีส่วนในการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้ 65 เปอร์เซ็นต์ และเมื่อรวมตัวแปรทั้ง 3 ด้านเข้าด้วยกัน จะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ 90 เปอร์เซ็นต์ แมคเซน (Madsen, 1983 : 3-5) และดอฟ (Doff, 1988 : 257) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดผลสัมฤทธิ์ไว้คล้ายกัน ดังต่อไปนี้

1) ในด้านตัวครู ผลที่ได้จากการวัดสัมฤทธิ์จะบอกได้ว่าการสอนของครูมีประสิทธิภาพหรือไม่ นอกจากนี้ ครูจะได้รับข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับข้อสอบที่ครูสร้างขึ้นด้วยว่ายังมีข้อบกพร่องในด้านใดบ้าง ซึ่งจะเป็นแนวทางสำหรับครูในการปรับปรุงข้อสอบต่อไป

2) ในด้านตัวนักเรียน การทดสอบผลสัมฤทธิ์ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าครูจัดสอบเป็นระยะ ๆ เพราะนักเรียนจำเป็นต้องเอาใจใส่การเรียนอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ผลจากการสอบจะช่วยให้นักเรียนได้รู้ถึงระดับความสามารถของตนเอง และรู้ว่าจะต้องปรับปรุงตนเองในด้านใดบ้าง ทั้งยังช่วยสร้างทัศนคติทางบวกแก่นักเรียนได้ คือ ทำให้นักเรียนรู้สึกที่ตนเองประสบความสำเร็จในการเรียน

จากเอกสารที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในหลาย ๆ ด้าน ฉะนั้นการที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะดีหรือไม่ดีนั้น น่าจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ นั้นคือ องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านั้น มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั่นเอง